

Wake saloje.
Kodėl tarėsi?
Andrulis byla nukelta.
Višinskis už susitarimą.
Rašo R. MIZARA

Darbo Zmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsieniuose \$9.00
Queens Apskritis \$8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
In the Eastern States,
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 199   ★ ★ ★   Richmond Hill 19, N. Y., Trečiadi., Spalio-Oct. 18, 1950   ★ ★ ★   Metai XL   Dienraščio XXXII.

"Prezidentas Trumanas paliko Wake salą labai pasitenkinęs pasekmėmis... Tikrai tarp prezidento ir Jungtinių Tautų komandieriaus Korėjoje rodėsi tikras susitarimas..."

Taip ir panašiai Niujorko Timeso korespondentas Anthony Leviero aprašo prezidento Trumano ir generolo MacArthur'o susitikimą ir tarimąsi Wake saloje, įvykusį praėjusį savaitgalį.

Tačiau šis prezidento ir generolo tarimas palieka daug neaiškumų kiekvienam, giliau galvojančiam apie "didėsius reikalus."

Krašto prezidentas yra ne tik šalies galva, o ir visų ginkluotųjų krašto jėgų vyriausias komandierius.

Generolas MacArthuras tėra tik generolas, privalas klausyti savo komandieriaus įsakymų.

Mūsų užsienio politika nustato ne generolai, o valstybės departamentas su prezidento užgyrimu.

Tai kodėl, mums neaišku, prezidentas ir komandierius turėtų vykti tartis su savo generolu dėl politinių reikalų?

Kodėl jam reikėjo daryti tokia ilgą kelionę, — kuomet užteko pasiųsti žmogų, kuris būtų pasakęs prezidento ir valstybės departamento nuomonę, kurią generolas privalęs vykdyti?

Nejaugi generolas MacArthuras patapo kokia tai paskyra galybe, kuri vykdo ne prezidento įsakymus, bet kuri reikalinga specialaus su juo tarimosi ir derybų?

Va, kas liekasi neaišku!

Kad juodu ten sutarė ką nors svarbaus, nieks negali ginčyti.

Bet ką? Ar tai eis taikos naudai ar karo?

Netolima ateitis parodys. Spėjama, jog ši prezidento kelionė padaryta dar ir naminės politikos sumetimais.

MacArthuras yra respublikonas, tai demokratams bus pravartu sakyti piliečiams: žiūrėkit, demokratas prezidentas gražiai sutaria su respublikonu MacArthuru, — va, kodėl demokratai turį valdyti Kongresą!

Vinco Andrulis bylos reikalai yra tokie: ji turėjo prasidėti spalio 10 d., bet neprasidėjo.

Jo advokatė reikalavo bylą atidėti, nes nesuspėjo reikiamai pasiruošti.

"Tardymas prasidės spalio 31 dieną," rašo Vilnis.

Mūsų dienraščio metinis koncertas įvyks šių metų spalio 29 dieną Liberty Auditorijoje.

Jau dabar mūsų skaitytojai ir Brooklyno lietuvių darbininkų visuomenė prašomi prie jo ruoštis.

Nepamirškime ir to, kad šių metų lapkričio mėnesio 7 dieną įvyks svarbūs rinkimai: rinkimai Kongreso narių, kai kur valstijų administracijų, valstijų seimelių narių, taipgi ir miestavų administracijų.

Kiekvienais metais vis daugiau ir daugiau lietuvių darbo žmonių balsuoja.

Siemet jų privalo balsuoti daugiau nei kitados.

Praėjusį penktadienį Višinskis pasakė kitą reikšmingą kalbą Jungtinių Tautų asamblėjoje.

Jis sakė, jog Tarybų Sąjunga yra pasiruošusi sutikti

Jankių generolas žada "šia savaite" užimt Šiaurinės Korejos sostamiestį

Amerikonai pasiekė punktą tik už 25 mylių nuo Pyongyango

Koreja, spal. 17. — Amerikinės armijos vadas Korėjoje, generolas Walker sakė, kad amerikonai per tris dienas galės užimt Pyongyanga, Šiaurinės Korejos Liaudies Respublikos sostinę.

Jankių kariuomenė su tankais ir šarvuotais automobiliais antradienį užėmė didžiojo vieškelio punktą už 25 mylių į pietus nuo Pyongyango. Amerikiniai pranešimai teigia, kad nusilpę liaudininkų pasipriešimai.

Anglų - australų kariuomenė vakariniame fronte išiveržė į Sarinovą, 35 mylių į pietus nuo sostinės Pyongyango.

Jankių talkininkai, pietiniai Korejos tautininkai rytiniame pajūryje prasiiveržė į priemiesčius Hungnamo, fabrikinio miesto ir uosto.

Sovietai ragina Raudonąjį Kryžių paremti taiką

Monte Carlo. — Sovietų Sąjunga atsisaukė į Tarpautinio Raudonojo Kryžiaus suvažiavimą darbuotis, kad būtų uždrausta atominės bombos.

Sovietų vyriausybė kartu prašė Raudonąjį Kryžių, kad "aštriai pasmerktų Amerikos oro jėgas už žiaurų, barbarišką bombardavimą civilinių Korejos gyventojų."

Suvažiavime dalyvauja Raudonojo Kryžiaus atstovai iš 57 šalių, tame skaičiuje delegatai iš Sovietų Sąjungos, naujosios Kiprijos, Lenkijos, Rumunijos ir kt.

Suvažiavimas sutiko vėliau šią savaitę svarstyti Sovietų ir jų draugų pasiūlymus dėl taikos.

Australijos "socialistai" jau sutinka užginti Kom. Partiją

Canberra, Australija. — Vykdomasis Australijos Darbo Partijos - "socialistų" komitetas įsakė savo atstovams senate jau nesipriešinti valdžios biliui prieš komunistus.

Konservatas (atžagareivis) premjeras Menzies užlūgo uždaryti ir baustinai užginti Komunistų Partiją ir

Jungtines Valstijas pasiaukė lyj ir ten tartis — tartis, žinoma, dėl taikos išlaikymo pasaulyje.

Jis griežtai laikosi principo: penkios didžiosios valstybės — Amerika, Anglija, Prancūzija, Kinijos Liaudies Respublika ir Tarybų Sąjunga — privalo susitarti.

O kai jos susitars, tuomet ir pasaulį taika viešpataus.

Vėliausios žinios

Tokio, spal. 17. — Aukštieji amerikonių karininkai sakė, kad jau šią savaitę jie galės iš Korejos siųsti didžiuosius bombanešius B-29 talkon francūzams Indo-Kinoje karui prieš Vietnamo liaudininkus. Jie tikisi "per kelias dienas apsidirbti" su Šiaurinės Korejos Liaudies respublika.

Tuo tarpu Amerikos laivai jau urmu gabena įvairius ginklus francūzams.

Paryžius. — Francijos generolai pripažino, jog Vietnamo liaudininkai išslavė jau paskutinę francūzų kariuomenę iš Kinijos pasienio.

New Delhi, Indija. — Indijos premjeras Nehru pareiškė, jog Amerika bando paversti Jungtines Tautas kariniu priedu prie Atlanto

Indija priešinga Jungt. Tautų armijai

New Delhi, Indija. — Indijos premjeras Nehru pareiškė: — Jeigu būtų sudaryta bendra ginkluota Jungtinių Tautų jėga, tai būtų tik Atlanto kraštų sutarties paplatinimas (prieš Sovietų Sąjungą). Todėl Indijos valdžia priešinsai Jungt. Tautų armijai.

(Amerika perša įsteigti tokią tarptautinę ginkluotą jėgą, kuri veiktų prieš vadinamus užpuolikus pagal Jungt. Tautų seimo nutarimą, jeigu veto Jungt. Tautų Saugumo Taryboje uždraustų tą karinę jėgą naudoti.)

Indijos premjeras Nehru taipgi sakė: — Jeigu Kinijos Liaudies Respublika būtų priimta į Jungtines Tautas, tai būtų buvę išvengta dabartinės krizės Tolimuosiuose Rytuose.

Kinija dabar yra susivienijus labiau, negu bet kada; tačiau vakariniai kraštai ją ignoruoja. Tatai mums labai nepatinka, — pabrėžė Nehru.

Gal tikrai tėvai nebus draftuojami

Washington. — Verstino rekrutavimo direktoriaus generolas Lewis Hershey ketino prašyti prez. Trumaną, kad leistų draftuoti visus tinkamus vyrus karinei tarnybai, darant išimtį tik tai tūliems tėvams, atsivėlgiams tik į vaikus, bet nepaisant nei žmonių nei kitų giminių.

Hershey sakė, turi būti karinė tarnyba įtraukta 3 milijonai vyrų iki 1951 m. birželio mėnesio.

Atidėjo derybas dėl algos pakėlimo plienininkams

Pittsburgh. — United States Plieno korporacija buvo sutikus pirmadienį pradėti derybas su CIO Plieno Darbininkų unija dėl algos pakėlimo, bet atidėjo derybas iki spalio 27 d.

Unijos pirmininkas Philip Murray sakė, turėtų būti žymiai pakelta alga plienininkams, atsižvelgiant į gyvenimo reikmenų pabrangimą.

Korporacijos vice-pirmininkas J. A. Stephens atsisakė, jog dėl to jis turi pasitarti su kitais jos vadais.

Plieno fabrikantai teigia, kad jei bus algos padidintos, tai jie turės dar

Aukštieji lietuvių ir kitų tautybių kunigai Maskvos konferencijoje pasižada kovoti už taikos išlaikymą

Sanskridy dėl taikos dalyvauja ir prelatas Stankevičius

Maskva. — Čia vyksta didelė Visos Sovietų Sąjungos tautų Konferencija Taikai Apginti. Konferencijoje, tarp kitų, dalyvauja visos Kauno katalikų arkivyskupijos vikaras ir kancleris, prelatas Juozas Stankevičius ir aukštieji dvasiškiai beveik visų religijų, esamų sovietinėje valstybėje.

New Yorko Times korespondentas Harrison E. Salisbury atžymi, jog kuomet buvo suminėtas vardas Stalino, tai ir kan. Stankevičius jam pbojo drauge su kitais.

Višinskis sako, kad Amerika kenkia taikai

Lake Success, N. Y. — Sovietų užsienio reikalų ministras Andrjus Višinskis sakė politiniam Jungt. Tautų seimo komitetui, kad Amerika kenkia tarptautinei taikai; Sovietų Sąjunga sutiktų "pusiaukelėn" eiti dėl santikos su Amerika, bet Amerikos valdžia nedaro jokių nuolatų.

Višinskis kaltino Ameriką ne tik už karinius pasirošimus namie, bet už kitų kraštų ginklavimą ir už karines bazes įvairiose šalyse prieš Sovietų Sąjungą.

Jis įtarė, kad Amerika nori pačias Jungtines Tautas paverst kariniu įrankiu prieš Sovietus, todėl Amerika stengiasi apeiti Jungt. Tautų Saugumo Tarybą, kur Sovietai turi veto teisę, o sudaryti tarptautinę armiją, kuri veiktų tik pagal seimo "patarimus" prieš vadinamus užpuolikus.

15 LAKŪNU ŽUVO MANEVRUOSE

London. — Pasibaigė bendri kariniai Amerikos, Anglijos, Francijos ir trijų kitų vakarinės Europos kraštų lėktuvų pratimai.

Tuose manevruose žuvo 15 lakūnų.

Vietnamo liaudininkai veja francūzus dar iš 2-ju miestų

Saigon, Indo-Kina. — Kad taruoju laiku nusiuntė francūzams 30 milijonų dolerių vertės ginklų, karui prieš Vietnamo Liaudies Respubliką.

Per ketverius to karo metus Francija prarado 145,000 karių ir oficerių — francūzų, užsieniųjų legionierių, morokkiečių ir samdytų nacių.

Jungtinės Valstijos dabar žada daugiau karinės pagalbos francūzams prieš Vietnamo liaudininkus.

Peking. — Naujosios Kinijos valdžia pranešė, kad nuo 1949 m. sausio suėmė jau 28,000 Amerikos ir Ciang Kai-šeko šnipų.

ORAS.—Giedra ir šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secy.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$7.00	Canada and Brazil, per year	\$8.00
United States, per 6 months	\$3.75	Canada and Brazil, 6 months	\$4.00
Queens Co., per year	\$8.00	Foreign countries, per year	\$9.00
Queens Co., per six months	\$4.00	Foreign countries, 6 months	\$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Kaltinimai prieš britus

Pačioje baistausioje Antrojo pasaulinio karo audroje 1942 metų vasario mėnesio vieną "gražią" naktį du milijonai vokiečių kariniai laivai pabėgo iš Brestos uosto. Jie pabėgo per Anglijos Kanalą. Visas pasaulis tada nutsto. Visi klausė: Kas atsitiko? Kaip tai galėjo atsitikti? Juk angliai laivus dieną ir naktį saugojo?

Dabar tai misterija paaiški. Tarybų Sąjungos laivyno organas "Raudonasis Laivynas" tvirtina, kad tai buvo padaryta nacių susitarimu su britais. Britai "užsimerkė", kai vokiečių kariniai laivai plaukė Kanalu prie pat Anglijos krantų. Britai leido vokiečiams laivus išsivežti, nes vokiečiai pažadėję juos pavartoti prieš Tarybų Sąjungą.

Kaip patys britai aiškina tų laivų pabėgimą? Savo "Atsiminimuose" Winston Churchill, karo metu buvęs Anglijos premjeras, sako, kad radaro veikimas buvo sutrukdytas ir angliai nebegalėjo laivų matyti Brestos uoste. Pasinaudoję ta proga, vokiečių kariniai laivai pasprukę.

Bet tuojau iškyla visa eilė klausimų. Daleiskime, jog tas tiesa, kad laivų Brestos uoste nebuvo galima matyti per radarą, bet juk be jokio radaro galima matyti laivus plaukiant Kanalu? Anglijos Kanalas tėra dvidešimties mylių pločio, jis visuomet pilnas laivų ir laivelų. Du milijonai kariniai laivai plaukė ir niekas jų nepastebėjo! Kodėl staiga užmigo tie, kuriems buvo pavesta tuos laivus tēmvti ir neleisti jiems pabėgti?

Lenkijoje darbo problemos

Viena pačių darbščiausių ir energingiausių šalių yra demokratinė Lenkija. Joje atstatymo darbai eina negirdėtu tempu. Tik vienas dalykas, sakoma, jai trukdo pilnu tempu praversti šėių metų industrinį planą. Jai trūksta darbininkų. Trūksta poros milijonų! Kaimo jauni vyrai ir moters raginami keltis į miestus ir įsitraukti į pramonės darbus. Bet to neužtenka taip smarkiai plintančiai Lenkijos pramonei.

Lenkų tauta savo reikalus gražiai susitvarkė. Lietuvai pavojaus iš Lenkijos pusės nebera. Jos naujieji valdovai visicms laikams atsisakė nuo pretenzijų į Vilių arba kitus svėtimus kraštus.

Thomas Dewey kandidatas

Dar gana toli prezidentiniai rinkimai; bet New Yorko valstijos gubernatorius Thomas Dewey jau paskelbė respublikonų partijos kandidatą į prezidentus. Juom būsiąs Columbijos universiteto prezidentas generolas Eisenhower. Eisenhower esąs ne tik žymiausias karininkas, bet ir gambiausias švietėjas.

Kaip su paties Dewey kandidatūra? Well, jam užteko du sykiu pabandyti. Abudu sykiu nieko nelaimėjo. Dabar, sako, tegul kitas pabando.

Dewey, matyt, nori pągąsdinti demokratų. Demokratai kandidatas bus Harry Truman. Bet Trumanas nebija ne tik Dewey, bet ir Eisenhower. Paklaustas, ką jis mano apie Dewey kandidatą, prezidentas pasakė: "Labai puiku!"

Abu gražiai tyli

Tyli generolas MacArthur, tyli prezidentas Trumanas apie tą jų dviejų konferenciją, kuri tęsėsi tik dvi valandas. Konferencija buvo slapta.

Apie ką jie kalbėjo ir ką nutarė? Amerikos žmonės turi teisę žinoti, bet nežino.

Ar bus pakeitimų Amerikos politikoje Tolimuosiuose Rytuose? Jeigu ir būsią, tai nebūsią gerojon pusėn. Generolo MacArthur'o nuomonė jau žinoma. Jis norėtų ne tik Korėją, bet ir Formozą paimti Amerikon "globon". Nesinori tikėti, kad prezidentas važiavo MacArthur'o nuomonę pakeisti. Greičiausia bus generolas ton linkmėn paveikęs prezidentą.

McCarran įstatymas ir darbo unijos

Gerai, kad Amerikos Darbo Federacijos prezidentas William Green ir CIO prezidentas Philip Murray viešai pasisakė už McCarran įstatymo atšaukimą. Organizuoti darbininkai yra didelė politinė galybė. Penkiolika milijonų unijistų gali padaryti didelį spaudimą ant kongresmanų.

Sąjūdis už McCarran įstatymo atšaukimą apima plačiausias žmonių mases. Visoje Amerikoje nerasi tokio liberališkoms pažiūromis, blaivaus proto žmogaus, kuris tam įstatymui pritarė.

Žinoma, Green ir Murray pasisakymo prieš McCarran įstatymą neužtenka. Dabar reikia, kad visos darbo unijos įsitrauktų aktyviškon kovon už įstatymo atšaukimą. Politikeriai skaitysis tikiai su veiklia jėga.

Kas Ką Rašo ir Sako

KAS BUS?

Rašydamas apie esamąją padėtį Korėjoje, kanadiškis Liaudies Balsas sako:

Kaip Korėjoje buvo iki karo, mums pasako Owen'o Latimore knyga "The Situation in Asia." Jis savo knygoje apie Korėją rašo: "Amerikiečiai suorganizavo ne tautinę armiją, o policiją, kurios nugaraukį sudarė vyrai, kurie tarnavo policijai prie japonų — nekenciamiausi iš visų tų, kurie kolaboravo su japonais... Armija negalima pasitikėti; žmonės nepasitikti valdžia; pati valdžia nepasitikti savimi ir negali pasitikėti... Jeigu kiltų civilis karas... Šiaurės Korėja nugalėtų Pietų Korėją be rusų pagalbos, jeigu amerikiečiai nesulaikytų."

Leland Stowe, didelis Azijos žinovas, praleidęs 20 metų bevažinėdamas po Aziją ir kitus kraštus, vienas iš garsiausių Jungtinių Valstijų užsieninių korespondentų. Štai ką sako apie Korėją:

"Pietų Korėjos greitas smukimas paėjo vyriausiai nuo to, kad jos valdžia, Jungtinių Valstijų globojama, sukėlė neapykantą ir didelį nepasitenkinimą dideliame skaičiuje žmonių. Tas buvo dėl keturių priežasčių, būtent: 1) Reakcionieriai visiškai monopolizavo valdžią su Dr. Syngman Rhee priešakyje — iki tokio laipsnio, kad visi vidiniai ir liberalai, kaip ir kairieji, buvo atstumti. 2) Politika, prikaimta japoniškų kolaboratorių, vartojta nerubėžiuota terora ir kankinimais, kaip kad Hitlerio Gestapo. 3) Daugelis valdžios narių pasukendo korupcijoj ir pelnagrobystėj. 4) Pietų Korėjos valstiečių reikalavimai žemės reformos Rhee valdžios buvo visi ignoruojami. Didžiama japonų valdomų dvarų (12½ nuosimčių geriausios žemės) nebuvo paliešti. Trumpai, amerikiečiai tuojats liko rėmėjais nekenciamiausių elementų Pietų Korėjoj..."

Siaurės Korėjoj buvo kitaip. Tenai japoniškų okupantų dvarai buvo išdalinti valstiečiams. Valstiečiams buvo duota 2,500,000 akrų. Tenai buvo išvyti visi buvusį okupantų pakalikai iš valdžios. Tenai kilo naujas gyvenimas. Pietų Korėjos žmonės troško, kad ir pas juos taip būtų.

VENGRIJOS KUNIGIJOS BALSAS

Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

Vengrijoj įvyko katalikų dvasiškių konferencija. Dalyvavo daug kunigų iš visos šalies.

Konferencija, tarp kitko, plačiai diskutavo taikos gynnimo klausimą. Po plačių diskusijų, ji sudarė komitetą, tikslai ginti.

"Mūsų judėjimas," pasakė kunigas Fr. Ricard Horvat, vienuolis, "yra judėjimas kunigų, kurie paeina iš liaudies, kurie eina kartu su liaudimi ir kurie yra ištikimi liaudžiai. Taipgi mes tikime, kad mes atsielsime savo tikslo mūsų bažnyčios ir mūsų krašto gerovei."

Tai, kas pasakytą viršų, turėtų gerai įsitęmyti kiekvienas padorus katalikas darbo žmogus, kuriam rūpi taika. Jis turėtų reikalauti, kad ir lietuviški prabaščiai kalbėtų už taiką, o ne už karą.

JOMS IR TAS KOMUNISTINIS!

Naujienos plepa, būk girdi, Niujorke išėdinėjas dienraštis "Compass" yra komunistinis.

O tuo pačiu laiku to laikraščio redaktorius nuo komunizmo purtosi, jį smerkia.

Jeigu Naujienoms toks laikraštis, kaip "Compass" yra komunistinis, tai kuo jos tuo klausimu skiriasi nuo Hearsto? Pastarasis taipgi kiekvieną, kuris jam nepritaria, apšaukia komunistu arba komunizmo pritarėju.

PASIZYMĖJĘS LIETUVIS DAILININKAS

Mums džiugu girdėti apie kiekvieną gražų lietuvių pasirodymą kiekvienoje gyvenimo srityje. Šį sykį gerai pasižymėjo lietuvis dailininkas Povilas Puzinas. Metinėje Los Angeles mieste meno parodoje jis laimėjo ketvirtąją premiją. Apie tai rašo Clevelando Dirva:

Komisija kiekvienais metais yra nustačiusi normą priimti į parodą tik ligi 200 darbų. Į tą skaičių šiais metais pateko pirmas lietuvis dailininkas Povilas Puzinas, kuris, atvykęs iš Europos prieš trejetą metų, Los Angeles yra įsikūręs per pastaruosius dvejus metus. Į parodą buvo priimti visi trys mūsų dailininko darbai.

Išrinktiesiems 200 darbų komisija skiria tris premijas ir tris garbės pažymėjimus (Honorable Mentions). Tam tikslui komisija pradžioje parenka 17 kandidatų. Į tą skaičių buvo parinktas ir dailininkas Puzinas. Atliekant paskutinį sijojimą, Puzinui buvo paskirtas pirmas Garbės Pažymėjimas, taigi, ketvirtosios garbės vieta visų parodos dalyvių tarpe. Trys pirmosios premijos buvo paskirtos amerikiečiams.

Dailininkas Puzinas šių metų parodai įteikė tris didelio formato aliejinės tapybos kūrinius: Pabėgėlė (kuri buvo apdovanota), Moters aktą ir Žvejų uostą. Visi trys kūriniai išstatyti parodoje. Pasiekus tokį laimėjimą Puzinas gavo daug sveikinimų iš vietos amerikiečių dailininkų.

KLERIKALAI UŽ NAUJĄ KARĄ

Chicagos kunigų Draugas atvirai ragina Jungtinių Valstybių vyriausybę aktingai padėti francūzams apsidirbti su žmonėmis Indo-Kinijoje. Ten francūzams pasidare labai striuka. Draugas rašo:

Šiomis dienomis Indo-Kinija yra pasidariusi pavojingu punktu. Kilus rimtam susirenimui tarp Prancūzijos-Vietnamo ir komunistų armijų, pirmieji pralaimėjo svarbią poziciją. Iš kitų vietų ir patys pasitraukė, nes matė, kad visvien negalės atsilaukyti. Prancūzai pasitraukė iš saugesnės pozicijos, bet tuo pačiu jie atidarė komunistams geresnius kelius susisiekti su komunistine Kinija, kuri, kaip patirta, pristato Indo-Kinijos komunistams daug ir geros karo amunicijos.

Francūzų imperialistini kailį toje pasaulio dalyje turi išgelbėti Jungtin. Valstybės savo jaunų vyrų krauju. Girdi: "Jungtinės Valstybės yra pasirošusios eiti į pagalbą, kad šios pozicijos komunistams neužleistų. Taip ir reikia: Išvalius nuo komunistų Korėją, sustabdžius jų agresiją Indo-Kinijoje, būtų daug padaryta."

Vadinasi, dar nepasibaigė žmonių skerdynė Korėjoje, Amerika, klerikalų supratimu, turi pradėti naują karą kitoje Azijos šalyje.

Jungtinių Tautų Asemblėjoje

Rašo akredituotas Laisvės korespondentas

TEBEDISKUSUOJA

Šiuos žodžius rašant (pirmadienį) dar vis tebevyksta diskusijos dėl Amerikos ir kitų šėių valstybių siūlymų Jungtinių Tautų ėarteriui (neoficialiai) pakeisti.

Tos diskusijos tebeina pirmojo politinio komiteto ir Saugomos Tarybos posėdžiuose.

Diskusijos formaliai vyksta dėl Amerikos siūlymų, apie kuriuos buvo Laisvėje rašyta. Bet iš tikrųjų, kurie žiūri giliau, mato, jog šitie pasiūlymai ir diskusijos yra nukreiptos prieš Tarybų Sąjungą. Norima kaip nors suvaržyti veto teisę Saugomo Taryboje. Kadangi T. Sąjunga Saugomo Taryboje yra mažumoje, tuo būdu ji priversta dažnai tam tikrus klausimus, prieš ją nukreiptus, vetuoti.

Tilų mažesniųjų valstybių atstovai, diskusijų eigoje, atvirai pasako, jog visa tai nukreipta prieš T. Sąjungą.

Bet kai kalba Dulles, Francūzijos ar Anglijos atstovai, jie to vengia pasakyti. Užuot sakę tai atvirai, jie aplinkiniai būdais bando "dantį užkalbėti" — bando aiškinti, jog visa tai daroma "taikos labui", pasaulio labui.

Višinskis kalba

Penktoje Jungtinių Tautų asemblėjoje T. Sąjungos delegacijos galva A. Višinskis jau ne vieną kalbą yra pasakęs. Bet jo kalba, sakta praėjusių penktadienį, taipgi verta didžiulio dėmesio.

Ką gi Višinskis sakė?

Be kitko, jis siūlė "Vakarams" pamesti gąsdinimo politiką ir prie naujo karo ruošimosi politiką; užuot to, Višinskis siūlė susitaikymą, susitarimą. Tasai susitarimas turėtų pirmiausiai įvykti penkių didžiųjų valstybių — Amerikos, Anglijos, Francūzijos, Kinijos Liaudies Respublikos ir T. Sąjungos — tarpe.

Tarybų Sąjunga, sakė Višinskis, yra pasiryžusi su-tikti Vakarų pusiaukelį. Tai reiškia, jog Vakarai privalo nusileisti Rykams, o pastarieji — Vakarams, na, ir pradėti tartis. Višinskis stoja už penkių didžiųjų tokią vienybę, kokia buvo antrojo pasaulinio karo metu. Jeigu tuomet buvo galima susitarti, tai kodėl negalima dabar? — klausė jis.

Savo kalboje Višinskis įterpė tokį dalyką: — Kai kurie skelbia, būk tiktai jėga gali paveikti Tarybų Sąjungą. Jie sako, būk tik tuomet, kai T. Sąjunga bus priversta drebėti savo batuose, bus galima susipratimas su ja pasiekti. Kokia tai didelė ir gili klaida! Praeis daug laiko, kol T. Sąjunga bus priversta drebėti savo batuose. Pažvelkite į Rusijos istoriją, o tuomet jūs sugrįšite prie blaivesnio samprotavimo...

Jis tuomet sakė, jog T. Sąjunga yra pasiryžusi susitikti su kitomis valstybėmis pusiaukelį, bet tai ji darys ne kieno gąsdinama, ne jėgos verčiama.

Toliau jis sakė: — Jei jūs norite užgydyti žaizdą, tai privalome susieiti ir tartis, kaip tai atlik-ti.

Bet, jis pastebėjo: nelaukite, kad mes atsisakytume nuo savo pozicijų ir jums nusileistume be to paties iš jų pusės.

Višinskis teigia, jog Jungtinių Tautų pastato kertiniu akmeniu yra Saugomo Taryba, veikianti taip, kaip nurodo organizacijos ėarteris. Ištraukite tą akmenį ir šis pastatas su-

Mūsų šalies planas dėl Formozos klausimo išsprendimo

Jungtinių Valstybių sekretorius Dean Acheson pasiūlė planą Formozos likimo sprendimui. Tą planą apsvarstys Generalinė Asemblėja šioje sesijoje. Tikslai nepaprastai supuoliu-mas, kad Asemblėjos politinė komisijoje prieš dėjimą į Asemblėjos darbotvarkį kalbėjo Čiango režimo atstovas Dr. Tsiang ir Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininkas Višinskis. Jų argumentas buvo, kad Formoza yra Kinijos teritorija ir tik viena Kinija tegali jos klausimą išspręsti. Jungtinės Tautos neturi teisės paimti kurios nors šalies teritorijos dalį ir kalbėti, ką su ja padaryti.

Zinoma, Tsiang ir Višinskis ne tą patį dalyką turi mintyje. Tsiang norėtų, kad Jungtinės Valstybės padėtų nacionalistam ne tik pasilaikyti Formozą, bet iš jos persikelti į sausžemį ir vėl pasiimti visą Kiniją. Čiango klika mano, kad mūsų šalies vyriausybė anksčiau ar vėliau turės tautai padaryti.

Tuo tarpu Višinskis, suprantama, turi mintyje tą, kad dabartinei Kinijai Formoza priklausio, kad Amerikos karo laivynas turi nūlimti nuo jos blokadą ir kad Čiango režimas turi iš Formozos išsinešdinti.

Kaip ten bebūtų, Formozos likimo klausimas įtrauktas į Asemblėjos darbotvarkį ir bus svarstomas. Jungtinių Valstybių sekretorius patiekė tokį planą: Tegu Jungtinių Tautų Asemblėja paskiria nedidelę komisiją, kurion nęjeina nei Kinija, nei Tarybų Sąjunga. Ta komisija ištirs visą Formozos reikalą, apklausins ne tik Čiango, bet taip pat Pekingo valdžios žmones, ką jie mano apie Formozą. Ta komisija išduos raportą ir patieks pa-

grius.

Mr. Dulles žiūri į tai kitaip. Jis teigė, jog niekaip negali sutikti su tuo tvirtinimu, būk Jungtinės Tautos remiasi Saugomo Tarybos vieningumo principu.

Kaip matome, iškilo dvi nuomonės, viena kitai griežtai priešingos nuomonės.

Greit turėsime aiškių davinų, kaip šis klausimas ėia bus išspręstas.

Mūsų šalies planas dėl Formozos klausimo išsprendimo

siūlymus būšmėjai Asemblėjos sesijai. Šiai sesijai nebesuspės. O būšmėjai Asemblėjos sesija įvyks tik kitą rudenį, t. y., už metų laiko. Vadinasi, per istisus metus Formoza pasiliks amerikiečių ir Čiango rankose. Tai toks planas. Labai galimas daktas, kad ji Asemblėja užgirs. Ji negalės neužgirti, nes joje pilnai ir perdėm vadovauja Amerikos delegacija. Sekretorius Acheson, suprantama, davė šį pasiūlymą tik po to, kai buvo gerai pasitaręs su kitomis kapitalistinių šalių delegacijomis.

ZINIOS IS LIETUVOS

Jungiasi kolūkiai

MAZEIKIAI. Rajono kolūkiai pradėjo jungtis į stambias žemės ūkio arteles. Šiomis dienomis Zastaučių apylinkės "Raudonojo artojo", "Žaliojo slėnio", "Ventos kranto", Salomėjos Neries vardo ir kaimyninės Geidžių apylinkės kolūkis "Geidžių pirmūnas" susijungė į vieną žemės ūkio artelį. Sustambintas kolūkis pavadinintas "Už taiką". A. Taujenis.

SKUODAS. Rajone plečiasi smulkių kolūkių sustambinimo darbas. "Pabaltijo" ir "Zai-bo" kolūkiai susijungė į vieną kolūki, taip pat susijungė "Sarkės" ir "Apuolės" kolūkiai į vieną "Sarkės" kolūki. Rūgpiučio pirmosiomis dienomis į vieną kolūki susijungė "Klasių", "Kivylių" ir "Aleksandrijos" kolūkiai. Šio kolūkio pirmininku išrinktas Juozas Simanauškas. Taip pat jungiasi ir kiti rajono kolūkiai, nes kolūkiečiai vis geriau supranta, kad tik didesniuose kolūkiuose jie galės greičiau išvystyti žemės ūkį ir pakelti savo gerovę. F. Gūžė

Buenos Aires. — Argentinos valdžia uždraudė savo piliečiams laikyti bet kokius šaunamųjų ginklų be policijos leidimo.

Po didelių kautynių Korėjos sostinėj Seoul trys amerikiečiai marinai ilsisi.

Darbo žmogus yra laimingas tada, kada galingas, o galingas tada, kada organizuotas ir apsišvietęs. Ar jau priklausote darbo žmonių reikalus ginančioje draugijoje? Ar gavote jai naujų narių?

MOTERŲ ŽINIOS

Kas nors iš mums mielų žmonių atidavė gyvybę už laisvę nuo fašizmo. Tačiau ateities laisvė ir taika priklausys tikrai nuo gyvybų budrumo. Mobilizuokit žmones taikai užrašymu dienrašcio Laisvės!

N. Y. Times Korespondentas neranda ženklų, kad Maskva ruošysis karui

Harrison E. Salisbury, specialis N. Y. Times korespondentas, šiomis dienomis grįžęs Maskvon, spalio 13 d. rašo šekamai:

Šiandien Maskvoje nebėra eilės laukiančių žmonių prie maisto krautuvių. Sviesto kainos nepakeltos. Niekas cukraus negrobia ir neslepia. Dabar daugiau pardavimui batų Maskvos krautuovėse, negu buvo praėjusį pavasarį. Produktų kainos yra žemesnės ir prekybė šiek-tiek pagerinta.

Šie pareiškimai — tai ne Tarybų propaganda. Tai tikra tiesa, šio Amerikos korespondento užtikrinama. Taipgi tai nėra vien atsitiktiniai ir neženklyvi dalykai.

Nežiūrint, koks būtų tikslas ir atženklinyti faktoriai, šandien Maskvoje nėra nieko, ką teisingas tēmytojas galėtų galimai atžymėti, kaip "karo baimę" ar "karo isteriją."

Kiek šis tēmytojas galėjo nuspręsti — o jis pravedė savo investigaciją kaip galima plačiai ir giliai — Maskvos žmonės nėra jokio jausmo, kad netrukus gali būt karas su Jungtinėmis Valstijomis. Kiek aš galiu surasti, ten nėra abelo isitikinimo, kad karas tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų būtų neišvengiamas tolimesnėje ateityje.

Sugrįžęs į Maskvą po keleto mėnesio praleisto laiko Jungtinėse Valstijose, šis korespondentas jaučia, kad šio aprašymo pareiškimai gali būti nuostabūs daugeliui amerikiečių, ir gali būt tokių, kurie galės žiūrėti į keletą šių paženklinimų su nemažu skepticizmu. Todėl gal bus geriau atžymėti, jog tie nutęmty faktai, anaipatol ne visi faktai, bet pakankami padaryti svarbią išvadą, kas liečia Tarybų Sąjungos žmonių ir jų valdžios ūpą ir temperamentą.

Maskvos ir tos Rusijos dalies, per kurią aš pervažiavau iš Lenkijos, atmosferą nėra karo nei prie karo pasirošimo atmosfera. Gatvėse nėra kareivių rekrutavimo iškabų, taipgi nėra jokių rekrutavimui atsisaukimų spaudoje. Antrojo pasaulinio karo metu mobilizacija buvo skelbiama viešose vietose iškabų gatvėse formoje, spaudoje pranešimais, šaukiant tarnybon specialias militarines klases ir kategorijas.

Šiandien naujos klasės nešaukiamos t a r n y b o n. Taipgi nešaukiami ir rezervistai.

Pagal dabartinę taikos metu sistemą, jaunuoliai šaukiami militarinėn tarnybon sulaukę 18 metų amžiaus. Jų tarnybos laikas priklauso nuo to, kokiame armijos skyriuj jie tarnauja.

Infanterijoj reikia ištarnauti du metus, oro jėgose tris metus, laivyne keturis. Pirmą, negu įstoja militarinėn tarnybon, jaunuoliai

turi būt perėję reikalaujamą mokslą. Aukštesnio mokslo įstaigų studentai paliausojami nuo militarinės tarnybos.

Maskvoj šiuo metu nėra jokių ženklų slėpimo ar panikos perkant maistą ar kitų reikmenų, ko galima tikėtis, jei publika jaustų, kad karas yra arti ar panašiai. Šis korespondentas nesurado ženklų, kad kas nors panašaus būtų buvę ir praėjusį vasarą.

Sviesto, cukraus ir batų kainos tebėra tos pačios, kokios pasiliko nuo numazinimo kainų pereitą kovomėn.

Turbūt svarbiau, negu bet kas šių faktų, tai visur matomas ženklas, kad Tarybų valdžia nedaro jokios radikalės paminos savo ekonominėj programoj karės karo ir Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų susikirtimo pasekoj.

Maisto parūpinimas Maskvos marketams yra taip gausus, kaip buvo praėjusį vasarą, bet dabar yra daugiau įvairesnio maisto. Tai tiesa, pavyzdžiui, dėl mėsos ir daržovinių aliejų, kurie labai jaučiami bet kokiai pamainai nuo taikos laiko į karo laiko ekonomiją.

Taipgi tiesa ir kas liečia tekstilės ir odos produktus. Nuolatos didėja puodų, skauradų, varinių ir misinginių samovarų, apšvietimui prietaisų, radijų ir elektros įrengimų. Tai vis dalykai, kurie skaitosi gerais barometrais. Jeigu Tarybų valdžia gamina užtektinai paprastiems piliečiams padidinamus skaičius tokių dalykų, kurie padaromi iš medvilnės, vilnų, odos, misingio, aiuminio ir plieno, tai atrodo, kad Kremlius nemato reikalo tą pamatius karo gamybai medžiagą artimaj ateity taupyti.

Bet ženklingiausia iš ekonominio taškarėgio, tai milžiniškos išlaidos pinigų, darbo ir medžiagos, ką Tarybų valdžia dabar įdeda į statymą ir taisyimą grynai civilinių ir aiškiai nemilitarinių parankumų.

Tarybų valdžia, aišku, nepaneigia savo militarinio apsigynimo programos. Tarybų armija gerai išlavinta ir gerai apginkluota. Tarybų oro jėgos yra apginkluotos vėliausiais techniškais prietaisais ir orlaiviai yra modernišiausios mados. Tarybų laivynas yra pastatytas sulyg naujos tvirtumos. Tarybų Sąjunga turi militarines jėgas tvirtesnes už bet kurios kitos šalies Europoj ir Azijoj.

Bet tai nieko nauja. Tai buvo tiesa antrojo pasaulinio karo pabaigoje. Kas sudaro žingeidumą dėl Tarybų Sąjungos padėties, tai, kad dabar, kaip tyrinėjant galima nuspręsti, nėra jokios apčiuopiamos pamainos ekonomijoj, kas parodytų, kad būtų karui ruošiamasi ar karo tikimasi.

Motinos ir vaiko priežiūra

"Praslinko paskutinytis vasaros mėnuo, o kartu su juo ir pionierių laužai, patrauklūs žygiai, stovyklinės spartakiados, žaidimai ir pramogos", rašo mokslininkė Ol. Nogina. "Zvalūs, įdege, pilni naujų jėgų bei įspūdių tarybinės šalies moksleiviai įžengia į naujuosius mokslo metus." Savo straipsnyje "Medicininis vaikų aptarnavimas Tarybų Sąjungoje" autorė suteikia idomų informacijų apie motinos ir vaiko padėtį socialistinėje šalyje. Ji rašo:

Vaikai vasarvietėse

Per 1950 metų vasaros mėnesius daugiau kaip 5,000,000 tarybinių vaikų, gyvenančių miestuose, pasilsėjo kurortuose ir sanatorijose, vasarinėse pionierių stovyklose ir sveikatai pataisyti aikštelėse. Vien tik profsąjungos atidare vasarą daugiau kaip 6,000 pionierių stovyklų, kuriose dirbo daugiau kaip 70,000 pedagogų ir pionierių vadovų.

Vasarinis sveikatai pataisyti poilsis yra viena svarbiausių tarybų valstybės priemonių apsaugoti ir sustiprinti jaunosis kartos sveikatai.

Neprileisti vaiko susirgimo, sukurti visas sąlygas jo teisingam augimui bei vystymuisi — toks yra pagrindinis tarybinės pediatrijos uždavinys. Tam tikslui yra platus tinklas sveikatos taisyčių bei gydymo - profilaktikos įstaigų — moters ir vaiko konsultacijos, gimdymo namai, vaikų ligoninės ir poliklinikos, lopšeliai, vaiko namai, sanatorijos, pionierių stovyklos. Sveikatai pataisyti aikštelės.

Pagalba motinoms

Moters konsultacija sistemingai rūpinasi nėščios moters sveikata, duoda jai patarimų, kaip teisingai elgtis nėštumo laikotarpiu. Konsultacijos medicininiai darbuotojai aplanko jų aptarnaujamą moters namuose, kad parodytų vietoje, kaip įgyvendinti vieną ar kitą patarimą jų sveikatos apsaugos srityje.

Gimdymo namuose moterims užtikrinamas galimumas gimdyti higieniškomis sąlygomis prižiūrint kvalifikuotam medicininiam personalui.

Naujagimiams gimdymo namuose išskirtos specialios palatos. Naujagimius prižiūri gydytojai - pediatrai ir specialiosios, vadinosimos patronažinės seserys. Patronažinė sesuo kelis kartus savaitėje aplanko jaunąją motiną ir padeda jai slaugyti vaiką. Ši priemonė iki minimumo sumažina vaikų sergamumą pirmame gyvenimo mėnesyje.

Vaiko konsultacijos rūpinasi vaikų lavinimusi iki trejų mėnesių amžiaus, moko motinas vaikų žindymo bei jų slaugymo taisyklių, daro profilaktinius skiepimus prieš infekcinius susirgimus ir t.t.

Vaikų sveikata

Vaikų poliklinikos aptarnauja vaikus, vyresnius kaip treji metai. Jos, lygiai kaip ir vaiko konsultacijos, atlieka profilaktikos priemonių vaikų susirgimams perspėti ir gydo sergančius vaikus namie. Vaikų poliklinikos turi specialius gydytojus prie mokyklų ir vaikų darželių. Prieš stojant į mokyklą vaikai praeina visapusišką medicininį patikrinimą, per kurį patikrinama jų sveikata. Mokykliniai gydytojai rūpinasi fiziškuoju vaikų lavinimu, imasi priemonių susirgimams perspėti. Vaikų sveikatai sustiprinti plačiai taikoma kūno kultūra ir sportas.

Vaikų lopšeliai

Tokia padėtis, kai tas pats gydytojas stebi ligonį per visą ligos laiką, įgalina geriau pažinti susirgimą ir laiku paskirti teisingą gydymą.

Motinos privalome domėtis mūsų vaikų mokslu

Taip pareiškė viena organizuotų motinų grupė. Savo pranešime spaudai jos rašo, jog šiandieninėse mokyklose, po priedanga mokslo, vaikams brukama daug tuštybių, o dažnai ir tiesioginės piktos propagandos. Jos ragino motinas veikliai dalyvauti tėvų ir mokytojų bendrose organizacijose. Tačiau iš tūly vietų gavo paklausimus, ką moterys turinčios daryti ten, kur reakcininkai užterbė organizacijų valdybas ir įstaigas pavertė reakcijos

Vaikų gydymo - profilaktikos įstaigų sistemoje atskirą vietą užima lopšeliai. Į lopšelį priimami vaikai iki trejų metų amžiaus, kurių motinos užimtos darbe. Lopšeliai įgalina darbo moterį sėkmingai jungti savo darbą su motinystės pareigomis ir padeda jai teisingai auklėti vaiką. Per tu įstaigų gyvavimo metus daugelis milijonų tarybinių vaikų išbuvo juose pirmuosius savo gyvenimo metus.

Lopšeliuose stiprinama vaiko sveikata, užgrūdinamas jo organizmas. Vasarą didelis skaičius vaikų išvežamas į vasarvietes už miesto.

Lopšeliuose dirbamas auklėjamasis darbas, nes vien fizinio slaugymo bei racionalaus maitinimo dar nepakanka teisingam vaiko lavinimui.

Sveikatos saugojimas

Motinystės ir vaikystės apsauga TSR Sąjungoje remiasi moksliniu pagrindu. Dvidešimt mokslinio tyrimo institutų ir daugiau kaip 30 pediatrijos katedrų tyrinėja vaikishio amžiaus fiziologiją bei patologiją ir vaikų įstaigų organizavimo principus. Daugiau kaip 25,000 vaikų gydytojų-specialistų aptarnauja vaikus Tarybų Sąjungos kaimuose ir miestuose.

Skiriamas tarybinės pediatrijos brožas yra tai, kad į jos tyrinėjimų ratą įtrauktas ne tik sergantis, bet ir sveikas vaikas. Tarybinis gydytojas — pediatras laiko, jog jis yra atsakingas už tai, kad vaikas augtų sveikas ir stiprus.

Organizuotosios motinos atsako: Stokite ir kovokite atsteigti jas į gynėjas vaiko gerovės. Kaip kad neatsisakome stoti unijon dėl to, kad jos vadovybė reakcinga. Taip dėl nukrypūsios vadovybės neatsisakome stoti į vaikų būviui gerinti organizacijas.

Motinos pareiškė, jog svarbiausia susivažinti, susieiti. O snėjusios, atras hendra kalba "ansauroti mūsų vaikus nuo fašizmo ir atominio karo, išsauroti juos taikai. brolybei, žmonių laisvei."

Motinos toliau sako, jog organizuota veikla "yra tikra kova už mūsų vaikų minti. Veik kas diena mūsų vaikai iš mokyklu parsineša tokiu idėju, kurios užsald motinos kraują. Mums prisimena brukimas žiauriu idėju nacių Vokietijoje. Kas dieną žiems brukamos mintys, būk karas neišvengiamas..."

Matvdami tėvus, motinas veikiant ir gaunant susiedijos pritartį, patys vaikai įgauna tūras pasipriešinti jiems brukamos karo ir kitu žiaurumų idėjoms. Jie įgyvia daugiau pagarbos ir pasitikėjimo progresyviem, tikraji mokslas gauti gelbstintiems mokytojams.

"Paytrijotai" nesiskundžia dėl aukštų kainų

Visi paprasti žmonės aišmanuoja, o kai kur šeimininkės jau ir strėklus planuoja dėl aukštų maisto kainų.

— Koki neišmanėliai! Koki nepatrijotiški esame mes! — krykštavo mano draugės, pasiskaičiusios vieno komercinio didlapiu, New Yorke, sekmadieninėje laidoje apie sekamą skandėstą, dėl kurio aukštos kainos niekas nē gu-gu. Ten rašė:

"Sekamą ketvirtadienį virš šimtas laikraščių valgių skyriaus redaktorių, susirinkę čionai savo metinėn konferencijon, pietaus viešbutyje Pierre kaipo svečiai Thomas J. Lipton Co. Jie, greta kitko, valgyt baltas afrikinės guinea vištaites."

Tos vištaitės, sako pranešimas, bus minkštesnės, negu medžiotojas nušaua, nes jos auginamos čia pat Conn. valstioje. Jos sugaunomos neleidus pasenti, 6 savaičių, minkštutės. Jomis

Šeimininkėms

Waterburyje įvykusiame draugiškame susirinkime ir pobuvėlyje visi labai gyrė Mrs. Staneslow iškeptą oranžių pyragą. Drg. Šolomskui paprašius, ji sutiko informacija apie tą skandėstą pasidalinti ir su Laisvės skaitytojomis. Štai jis:

ORANŽIŲ PYRAGAS

- 1 oranžis
- ½ pakelio razinkų (½ svaro)
- Sumalti masinėle.
- 2 puodukai miltų
- 1 puodukas cukraus
- 1 šaukštelis druskos
- Sykiu susijoti.

- ½ puoduko taukų
- ½ puoduko rūkštaus ar saldaus pieno
- 1 šaukštelis kepamos sodos
- Sumaišyti viename inde.
- 2 kiaušiniai, išplakti.

Sudėti visus tris mišinius į vieną bliūdą ir kokias dvi-tris minutes smarkiai paplakti, kad viskas gerai išsimašytų.

Supilti į taukuotą blėką ir kepti apie 40 minutų, 350 laipsnių karščiu.

Liukras

2 ar 3 šaukštai sviesto; sutarkuota luoba nuo vieno oranžio; sunka to paties oranžio. Imašyti į tai apie 2 puoduku Confectioners Sugar, po biski dedant prie pirmojo mišinio.

C. Staneslow.

Sporto aikščių statyba

SALANTAI, rugp. 23 d. — Salantų MTS sportininkai įsirengė tinklinio ir krepšinio aikšteles. Vietą tinklinio rungtynėms parengė Salantų vidurinės mokyklos kolektyvas.

"Salantos" kolūkyje sukurta futbolo komanda.

V. Ronkus.

dabar vaišinami to ir kitų šaunių viešbutių ir brangiųjų restoranų svečiai.

Tokia viena vištaitė gauta nuo auginytojo už \$1.75, o krautuovėse, sušaldyta už \$3.98. Iš vienos vištaitės gaunasi viena porcija.

Vištaitė — dar ne viskas. Mūsų miestan' suvykstantieji svečiai valgys tas vištaites, sutaisytas su kėmšalu ir sosu iš tų pat vištaičių kepenų, žasies kepenų, grybų, svogūnų, duonos trupinių, sviesto, brandės. "Niam," "niam," skanu! O kur visi kiti priedai?

Iš anksto atsiprašau, jog negalėsiu jums pasakyti, koks bus buvęs to viso skonis. Čia pasakytasis pasigardžiavimas, tai tik pamremtas svajonėmis apie toki nepaprastą kėpsnį. Aš ten nenuvykšiu jō paragauti.

Visą tai norėjau priminti tikrai tam, kad pajustum savo nepatrijotišką menkystę. Daugelis net gerio-jautienos steiko "nebeįvertiname", mintame paprasčiausios kiaušlės kojomis. Ir dar dejuojame, kad kainos pakilusios. O ten žmonės net guinea vištaites, valėvs. Ir dėl kainų niekas nesiskundžia.

Dar nepasakiau, nes jūs ir be to jau supratote, kad tenai tas daugdolerines kainas už vienerius pietus mokės tie, kurie gauna aukštus pelnus iš nakteltų kainu už tas prašėikiškias kiaušlės koias, už "nuoruosius" ir "trumnuosius" šonkaulius ir už ta pradeda-maj užmiršti stėka. Jums iau aišku, jog taip pietauja žmonės, kuriems karas atneša didžiausius pelnus, kain kad mums atneša pakeltas kainas ir taksus.

G—tė.

Today's Pattern

Užsakymą, su 25 centais ir pažymėjimu formos numerio ir dydžio, siūskite: Pattern Dept., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Prezidento laiška, išbarantį marinus, iš kongresmano G. McDonough (viduryj) nupirko apdraudos kompanijos viršininkas Harry F. Frazier dėl "istorinės vertės." Mokestis \$2,500 pasiūsta į Marine Corps League.

DIENRAŠČIO LAISVĖS KONCERTAS

Puiki programa, linksmi šokiai po programos

STEFAN KOZAKEVIČIUS,
baritonas, ukrainietis,
operų dainininkas.

AMILJA
JESKEVICIUTE-YOUNG,
sopranas, operų solistė.

RICHARD BARRIS,
Akordionistas,
iš Dedham, Mass.

GERTRUDE RASKAUSKAS,
sopranas iš Waterbury, Conn.
Žymi koncertų dainininkė.

GEO. KAZAKEVICIUS,
Aldo Choro mokytojas.

Sekmadienį Spalių-Oct. 29

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 ATLANTIC AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Programoje taipgi dalyvaus AIDO CHORAS
vadovaujamas George Kazakevičiaus

Šokiais gros George Kazakevičiaus Orkestra
amerikoniškus ir lietuviškus kavalkus

Sėdynės rezervuotos, prašome iš anksto įsigyti įžangos bilietus. Koncertui įžanga \$1.50. Vien tik šokiam
įžanga 75c. Visų Laisvės patrijų prašome kvieisti savo draugus ir pažįstamus į dienr. Laisvės koncertą.

H. Korsakienė.

PASKUTINIEJI

(Pabaiga)

III

Visą naktį Dauba nesumerkė akių. Svediniai sprogau čia pat už pušynėlio, kur Biniūnų mokykloje buvo įsikūręs vokiečių lauko štabas. Nepaliaujamai burzgė ir burzgė viršum sodybos lėktuvai. Atrodė, skrido jie visai pažeme, viršum stogo. Kelios sunkios bombos, tarsi perkūno spyriai, trenkė už pušynėlio, sudrebindamos visą apylinkę.

Du vokiečių motociklininkai, matyt, tamsioje pasiklydę, burbėdami įlėkė į Daubos kiemą, čia pat apsulę ratą, poskėdami ir klimpdami kelio smėlyje, nudardėjo toliau.

Senis Dauba kas kartą kėlėsi ir neramus ėjo žiūrėti prie lango. Pajuodusiam vasaros nakties daigėje keliose vietose šokinėjo ugnies liepsnos. Gaisrų pašvaistės plėtėsi, ir į parytį visas dangaus pakraštys jau žėrėjo kruvinai raudonas. Saulei patekėjus, senis Dauba nusileidė į rūsi, pripylė puodynaitę pieno, atriekė puskepalį duonos, pakeliui dar priraškė pilną saują braškių ir viską nu-

nešė į daržinę.

"Tegu pavalgo, — galvojo jis, — bus jiems drausiau lauk." Nerimas kažko maudė ir maudė jam širdį, o vakarykščiai Danieliaus žodžiai: lyg pikta sėkla įsivaisė krūtinėje ir graužė ten, ir gėlė. Tylutėliai pravėrė jis daržinės duris. Jį pasitiko neramios, išplėtos akys.

— Kas čia naktį su motociklais važinėjo?

— Vokiečiai daužėsi ir daužėsi per visą naktį. Nedavė miegoti. Bet tai jau paskutiniai! Ligi vakaro neliks jų čia nė vieno. — Senis norėjo savo įnamius suraminti, pagosti. Jis pažūrėjo į daržinės išmurgintom burnom ir skruostais, ir jam ūmai gailėstis taip suspaudė širdį, jog jis nusisuko ir, nuleidęs galvą, išėjo iš daržinės.

Apylinkėje nesimatė nė gyvos dvasios. Vyrai dar iš vakaro išėjo į miškelį. Moterys su vaikais šią naktį jau miegojo netoliese namų greitomis iškastose duobėse, pridengtose pušų šakomis. Tik kartkartėmis buvo girdėti, kaip mykė ir maurojo paslėp-

tos dauburyje karvės.

"O gal būtų geriau, kad ir jie nueitų į dauburį ir ten pralauktų, — pagalvojo senis Dauba, — bet—nuo eis žmonės karvių žiūrėti... pamatys, pradės liežuviais malti..."

Visą dieną jis buvo lyg nesavas. Slankiojo po kiemą, klausėsi pakriepęs galva, kaip vis arčiau ir arčiau, gūžiai atsiduksėdamos, riau-mojo patrankos. Po kiekvieno sūvio trenksmo jau buvo girdėti, kaip tęsimajai zvimbė lekiantis sviedinys.

"Dabar, prie Raudondvario grumiamis, — spėliojo jis, linkuodamas galva, — apie vidurnaktį bus jau čia."

Jis slampinėjo apie daržinę, neramiai žvalgėsi aplinkui, pridėjęs prie akių ranką, ilgai žiūrėjo į kelią. Jam vis atrodė, tarsi girdėtų kažkieno artėjančius, sėlinančius žingsnius.

— Diena be darbo, slinko kan-kinamai ilga, nesibaigianti.

Į pavakarę pavargęs atsi-sėdo jis kieme ant rasto ir susimastė.

"Naktį praeis pro mus, — galvojo jis, — kad tik dievas nuot ugnies apsaugot, kad tik nuot ugnies... Paskui reikės jau ir rugius piau... Gali pradėti byrėti... Tokia kai-tr... toks deginimas..."

Staiga jis sukľuso. Dabar

jau visai aiškiai girdėjo jis žingsnius, nė vieno, o kelių, nė basinių činčančių, o apatų geležimi pakaustytais batais. Senis atsikėlė, priėjo prie vartų, pažūrėjo ir visas sustojo: jo kiemą supo, slinkdami vis arčiau, keturi vyrai su atstatytais į priekį šautuvais. Du iš jų buvo vokiečių kareiviai su šalmiais ir kuprinėmis, su barškančiais prie šonų katiliukais, matyti, jau pasiruošę žygin. Kiti du — Zaukų Prancė, savisaugos bataliono uniforma, ir šlakuo-tasis Biniūnų valsčiaus raštininkėlis.

Pamatę senį, jie sustojo, vis dar laikydami į prysakį atstatytus šautuvus.

Pirmas riktelėjo Prancė: — Kur paslėpi žydus, se-gni?

Senis išskėtė rankas ir pakratė galvą. Kokie žydai? Jis nieko nežino.

— Ar nori, kad tavo būdą suplėskintumėm! — rėkė Pran-cė. Jis šoko kiemąn prie se-nio. Įspurtęs, papūtžandis jo veidas persikriepė, baltos girtos akys išsprogo.

— Ar mano vieno plėškės? — ramiai atsakė senis Dauba, — Visur aplinkui jau plėška...

Senis sukiso kišenėms pra-dėjusias drebėti rankas. Jis jautė, kaip sunkiais neramiais dūžiais plakė širdis, o kojos,

tarsi pakirstos per pakinklius, linko. Bet jis pabandė prasišiepti ir pašnabždom kreipėsi į šlakuo-tąjį valsčiaus raštininką.

— Ką čia dabar prasimano-te? Meitėlį aš nuo jų turiu paslėpti, — jis linktelėjo galva į tą pusę, kur stovėjo du vokiečiai, buki ir abejingi, nė nežiūgtelėję į senį, tarsi jo visiškai čia nebūty. — Pas mane pirkiotj dar du buteliai samagono likę.

— Ką aš žinau, — gūžtelėjo pečiais šlakuo-tasis raštininkė-lis, — mane jis tik liudininku pakviėtė. Ne mano reikalas, — ir jis nusuko akis nuo se-nio Daubos.

— Einam, Praniuk, išgersim, — senis Dauba smulkiai vir-pančia ranka siekė paglostyti Prancė per petį.

— Nieko nebus, seni, ne-dumk akių! — sukriokė Pran-cė ir biauriai nusikeikė.

Vienas vokiečių nekantriai mostelėjo jam ranka. Jie la-bai skubėjo, nebegalėjo il-giau gauti. Jau visiškai vir-ti grėsmingai ir atkakliai dundėjo frontas.

Vėl atstatė šautuvus, jie pasisuko į daržinę ir, žing-nis po žingsnio, ėmė slinkti prie durų...

Senis Dauba gi pro kape-lius, pro pievutę — tekinas pasileido į kleboniją.

Kunigas su atsagstyta su-tana, sudžiūvęs, šviesiaplau-kis, su akiniais auksiniuos aptaisuose sėdėjo ant suoli-ko prie stiklinio prieango. Jis turėjo sudėjęs rankas ant mažos maldaknygės, padėtos pas jį ant kelių. Šalimas sėdėjo jo motina su apvaliomis, išgašėio pilnomis akimis. Po kiekvieno stipresnio trenksmo ji paskubomis žegnojosi, krutindama lūpas ir šnabždėdama maldos žo-džius.

Senis Dauba puolė prie ku-nigo. Jam atrodė, kad tik jis vienas dar gali išgelbėti tuos žmones — ten jo daržinėje. Tik jis gali užtarti, apginti juos: Senis palinko prie ku-nigo rankų, paskui pagriebė jo motinos ranką ir pabučia-vo.

Jis sunkiai alsavo, tarsi du-sulio priepuolio ištiktas, žo-džiai sprūdo kulvertomis, jis mosavo rankomis, rodė į dar-žinę. Jis prašė, maldavo. Kunigas atsistojo, padėjo ant suoliuko maldaknygę, su-sisagstė ligi pat viršaus sutan-ą.

— Ką? Sakai žmonės? — Dievo vardu, kunigėli, pasakysit jiems...

— Bene, tai žmonės? Ne-krikštai! — numojo ranka

kunigo motina, — ką ten... Senis Dauba, įsikibęs abiem rankom kumigo alkūnės, ėmė jį tempti.

— Einam, einam, kunigėli, tuos metus jie rūsyje išbu-vo... ir dabar, kai čia pat jau... — jis pakėlė ranką ir pa-rodė nuo dūmų aptemusių griaudžiantį dangaus skliau-tą.

Už kapų pasirodė varomie-ji žmonės. Varovai ėjo įdur-mu su atstatytais šautuvais. Daubos rankos nusiviro, ir jis sustojo, tartum įkastas, pa-linkęs kiek į priekį, su pa-mesta atgal galva. Jis ma-tė, kaip tėvo kojos linko, kaip jis svirduliuvo, tartum girtas, vilkdamas už rankos sūnų, kuris nenorėjo eiti, spyrėsi, krito ant žemės, bandė įsika-binti rankom už kapinių tvo-ras ir klykė rėžiančiu balsu. Paskui ėjo motina nusukusia nuo galvos skarute ir iš-drikusiais plaukais. Ant ran-kų ji laikė spausdamą prie krūtinės, mergaitę. Ji žengė tarsi per kelius nesilankstan-čiom kojom, ir atrodė, kad tos kojos buvo nepakeliamai sunkios. Jos klaukus žvilgs-nis dar ieškojo aplinkui pa-galbos. Protarpiais ji sude-juodavo, ir balsas aidėjo lau-

(Tęsa ant 5 pusl.)

Darbo Unijos ir jų Veikla

Plieno darbininkų unijos reikalavimai

Plieno darbininkų unijos prezidentas Philip Murray informavo apie 1,400 kompanijų, kad unija nori atidaryti pasitarimus dėl algų pakėlimo. Reikalauja pakelti 25 centus į valandą.

Kontraktai su kompanijomis leidžia atidaryti pasitarimus algų klausimu 30 dienų po lapkričio 1 d. Bet prezidentas Murray pasiūlė pradėti derybas su spalio 9 d. Jis sako, jog "nacionaliai interesai reikalauja, kad mes padarytume abiem pusėm tinkamą sutartį kuo anksčiausia."

Užgyrė 10 procentų algų pakėlimą

Aluminium darbininkai, savo unijos susirinkime, sutiko priimti Aluminium Company of American pasiūlymą pakelti 10 procentų algų.

Sis pakėlimas paliečia apie 20,000 darbininkų. Unija, tačiau, reikalauja pagerinti darbo sąlygas. Kompanija nėra linkusi tai padaryti.

Nubalsavo palaikyti uniją

American Can Co. 10,996 darbininkai prieš 864 nubalsavo palaikyti savo dirbtuvėse uniją — United Steel Workers uniją.

Balsavimas buvo prarastas 23 miestuose, kur yra tos kompanijos dirbtuvės. 14 miestų balsavimai bus spalio 19 d.

Geležies kasėjai už uniją Oliver Iron Mining Co. darbininkai nubalsavo už uniją. 5,027 balsavo už uniją, 785 prieš.

Sios kompanijos kasyklos daugiausia randasi Minesotos valstijoje.

FORDO DARBININKAI REIKALAUJA 10 CENTŲ

Windsor. — Fordo darbininkai savo susirinkime, kuriame dalyvavo 5,000, davė instrukcijas unijos viršininkams statyti reikalavimus kompanijai pakelti algas nuo 10 iki 15 centų į valandą.

Kompanija nenori pilnai patenkinti. Prie to, ji reikalauja 5 metų sutarties.

CIO-AFL ARČIAU Prie Vienybės

Allan S. Haywood, CIO vice-prezidentas, kalbėdamas CIO United Paperworkers konvencijai Chicagoje sakė, kad AFL jau kooperuoja su CIO šalies plotme, politikoj ir įstatymdavystės klausimais.

Toliau jis nurodė, kad bus imami žingsniai suvienijimui šių dviejų unijų iš 14,000,000 į vieną kūną.

Farmų Darbininkai Laimėjo Stockton, Kalif. — Temečių rinkėjai San Joaquin slėny laimėjo algų pakėlimą.

Jie streikavo tris savaites. Dvarų savininkai mėgino importuoti streiklauius, bet tas jiems nepasisekė.

Streikininkams vadovavo Amerikos Darbo Federacija.

Trenton, New Jersey. — 10,000 operatorių, dirbančių New Jersey Bell Telephone Co., laimėjo algų pakėlimą. Jiems pridėta nuo 2 iki 4 dolerių savaitėje.

Brass Darbininkai Laimėjo 10c.

Kenasha, Wis. — Čia vos vos derybos tarpe American Brass Co. ir dviejų unijų davė 1,475 darbininkams pakėlimą algos 10c valandai. Pakėlimas algos įėjo galion spalio 2 d.

Kearny, N. J.

Sveikinimas Dr. J. J. Kaškiaučiu.

Daktaras Kaškiaučius — sūnus Lietuvos, daug darbo aukėjo dėl savo tautos.

Siekia kultūros be paliovos. Skleidžia progresą didei žmonijos.

Kas tik jį pažįsta ir gerai supranta. Naujų patarimų savo gerovei randa.

Kad žmonės galėtų jų mokymus suprasti, dėl sunkių ligų netektų jiems vargti.

Linkiu jam geriausios sveikatos, to linki kiekvienas, kurs žino ir mato.

A. A. S.

šijos pertrauktos, tai jiems pasidaro geros vakacijos, Senato "page boys" iš džiaugsmo mėto sudraskytus pipirgalius. Jie džiaugiasi todėl, kad 81 Kongreso seiki vėl susirinks Kongresas.

MONTREAL, CANADA

Pagreitinta Mirtis

Apie trys savaitės laiko atgal, M. Kadienė, grįždama iš darbo, matomai, apalpo ir smarkiai puolė ant žemės. Mėgino atsikelti, bet ir vėl puolė. Smarkiai užsigavo. Buvo nuvežta į ligoninę ir iš ten jau negrįžo — ji mirė spalio 1 d. Paliko nuliūdime savo gyvenimo draugą ir sūnų.

Užuojauta namšikiams, o velionei amžinos ramybės, užbaigus gyvenimo vargus.

Garnio Dovana

A. ir M. Lukošiam buvo laimingiausia diena spalio 4-toji, nes tą dieną juos garnys apdovanojo sveiku ir diktū sūnumi. Motina šią džiaugsmo ligą perleido Victorija ligoninėje laimingai.

Nemalonūs Ivykiai

Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos vicepirmininkai ištikio nelaimė, jam leidžiant laukti savo vasarnamyje. Jis smarkiai puolė ir išsisuko šonkaulį. Ligonis

pergyveno kritišką momentą ir jau po truputį sveiksta.

Kelios savaitės atgal kita skaudi nelaimė įvyko P. Adomoniui, jam trūbant pas sąnų. Mašina smarkiai sužalojo ranką.

Spalių 1 d. Bendžiūniene išsisuko rankę.

P. Matušis susizeidė ranką dirbtuvėje.

Spalių 3 d. smarkiai susirgo R. Karalevičius plaučių uždegimu.

Nepasisekė

Jau kelintu kartu tapo apvogtas Aleksas Misevičius. Vagis buvo įsibrovęs ir spalio 7 d. tuoj sutemus, bet šį kartą buvo sučiuptas ir pasiturodo, kad neišaiškio biedno būta ir ne jauno.

Surprizo Partija

Spalių 7 d. lietuvių partijos salėje įvyko dėl M. Laurynaičių surprizo partija, jų 20 metų vedybių sukaktuvių pūga. Ją suruošė Laurynaitienės sesutė — Mališaus kienė. Koresp.

TORONTO, CANADA

Lankėsi Brooklynietis Petras Kapickas

Atsilankęs į Torontą pas savo draugus Petras Kapickas, Brooklyn, N. Y., atlankė LB įstaigą ir rado mus atliekant paskutinius darbus dėl šio numerio paruošimo.

Liaudies Balso paramai paliko \$10.00 aukų.

Reakcioneriai Mėto Progresyvius

Unijų Tarybos reakcioneriai viršininkai iš tarybos išmetė Jau 15 unijų delegatų kaip komunistų ar simpatikų.

Vėliau išmesia dar 10. Tai bus viso 25.

Jie išmetami be diskusijų delegatų susirinkimuose. Nei vienam neduodama pasiteisinti. Visą atlieka valdyba.

"Amžina Problema"

Torontas turi "amžina problemą." Tai miesto tarybos termino nustatymas. Yra šalininkų, kurie ori, kad rinkimai būtų kas antri metai arba net dar rečiau. Jų pastangomis, per tarybos rinkimus balsuotojai taria savo žodį tuo klausimu. Ir kiek kartų buvo tas klausimas pakeltas, balsuotojai vis atmetė 2 metų terminą. Bet šiemet ir vėl norima padėti tą klausimą ant baloto.

Dviejų metų termino oponentai nurodo, kad rinkimai kasmet apsaugoja piliečius nuo politikierių gudravimų. Jeigu jie būtų renkami ilgesniam laikui, sako jie, tai jie mažiau rūpintųsi gyventojų reikalais, turėtų daugiau laiko sukėlavimui. Dabar gi, renkant kiekvieną metai, jie priversti kiekvieną metai sto-

ti prieš rinkėjus ir išduoti savo darbo atskaitą.

Progresyvius 4 wardo aldermanas Norman Freed randa darbininkus balsuoti prieš 2 metų terminą.

Kanadietis

Iš Brazilijos

Naujas Brazilijos Ateivių Apilėšimas

S. Paulo. — Jau seniai yra toks įstatymas, kad kiekvienas ateivis, pakėjęs kitą darbą ar perėjęs į kitą darbo vietą ir persikėles į naują gyvenamąją vietą, specialioje nuovadijoje turi užsiregistruoti, pateikiant prašymą su apmokamais žyminiais mokesčiais, kurie kainuodavo 5 kruzeirus. Bet ateivių visa didžiama negalėdavo parašyti prašymo portugalų kalba, o duodant kitam, iš viso kainuodavo 20 kruzeirų. Paskutiniu laiku be minėtų išlaidų ir sugaišto darbo laiko, dar reikia sumokėti 20 kruz., už kuriuos neišduoda jokio pažymėjimo. Kur tie pinigai eina, tiesiog valdžiai ar kam kitam, nežinia, bet sumokėti reikia. Dėl to daugiausia nukenčia darbininkai. Neturėdami savo namų, dažnai turi keltis iš vienos vietos į kita, arba iš vienos darbo rūšies į kitą ir vis reikia daryti naujas registracijas, sumokėti po 40 kruz. ir dar sugaišti vieną darbo dieną (kai kada ir dvi). Ir ateivis neturi teisės skustis. Jeigu išsifars, dar bus gerai jei pavadinus "grin-reikalais, turėtų daugiau laiko sukėlavimui. Dabar gi, renkant kiekvieną metai, jie priversti kiekvieną metai sto-

Brazilietis.

Torrington, Conn.

Mirė Jonas Seilius

Spalio 7 d. pasimirė Jonas Seilius, 74 metų amžiaus. Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis švento Francisko kapinėse. Paliko nuliūdime moterį, sūnus, dukteris. Amžina atmintis Jonui, užuojauta likusiai šeimai šioj liudėsio valandoj.

Torringtone už kokių 5 metų mažai liks senų lietuvių gyventojų, o lietuvių jaunimas beveik išstautėjęs. Jų lietuviškose organizacijose mažai tepriklauso. Taipgi susiveda su kitataučiais.

Darbai šiuo tarpu čia eina gerai. Dirbtuvės dirba pilną laiką.

Dabar prieš rinkimus republikonai ir demokratai landžioja po klubus ir agituoja už savas partijas ir jų kandidatus. Patartina piliečiams balsuoti už progresyvius kandidatus šiuose rinkimuose. Nes tik jie gina darbo žmonių reikalus.

Laisvės skaitytojas.

PASKUTINIEJI

(Tęsa nuo 4-to pusl.)

kas toks gailiai plonas ir tų sus.

Anapus Nemuno pietėsi juodų dūmų debesys, į kuriuos soko iš apacių ugniniai liežuviai, skrodė juos ir krito paskui vėl žemyn. Atrodė, lyg ten būtų atsivėrę šimtai ugniakalnių, baisia jėga sprogdinusių visą dangaus skliautą. Žeruojančios liepsnos, lyg didžiulės raudonos vėliavos, plevėno padūmavusiame danguje viršum varomųjų galvų, o jų užpakalyje dulkių gaubiamas tęsėsi plentas, tartum nuo tų liepsnų bėgančio milžiniško ropulio todega.

—Kunigėli, kunigėli...— suvaitojo senis Dauba.

Kunigo lūpos susičiaupė ir veidas sustingo. Jis staigiu judesiu pasisuko, pasilenkė ir bėgte įbėgo pro stiklinį priangį vidun. Paskui jį, keistai susimetusi į kuprą, nugūžėjo jo motina.

Kažkieno ranka užtraukė ant langu baltas užuolaidas. Namų akys užsimerkė. Nenorėjo matyti. Nieko nenorėjo žinoti.

Pro sproginėjančių sviedinių trenksmą niekas apylinkėje neišgirdo keturių šautuvų paplūpus pamiškėje... Pirmas krito tėvas, kniūps-

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminius. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So, Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

Philadelphia, Pa.

Ko seniai laukiame?

Daug kas klausinėjo, kas čia tokio atsitiko su Lyros Choru, kad šiemet nesurenčia jokios pramogos iš meno, dailės srities? Taip, gal kas tokio ir "atsitiko"? Apie tai visą netik sužinos, bet ir pamatys visi, kas tik nepatingės atsilankyti į R U B A H A L L, 414 Green St. šį subatvakarį, tai yra 21 spalio, kaip 8 valandos.

Lyriečiai žada visą tai atlikti savo jau senokai rengiamoj programoj: koncerte, šokiuose ir tt.

Visas reikalas dabar beliko, tai kad kuo skaitlingiausia susirinkti. Reikia šią žinutę kuo plačiausia paskleisti. Laikas trumpas, susisiekimų priemonės pasunkėjo. O kaip buna nesmagu, kada po laiku žmonės aimanuoja, bėdavoja, kad nesužinoję apie parengimą ir nedalyvavo jame.

Todėl visi mylėtojai lietuviškų dainų ir muzikos, nepatingėkite platinti šią žinią ir atsilankyti kuo skaitlingiausia. Geriausio pasisekimo lyriečiams ir mums.

Dėdė R.

Mūsų ligoniai

Turime nemažai ligonių mūsų mieste. Sekami ligoniai dabar randami namuose ir galima juos aplankyti: A. Pauliukaitienė, 411E. Emery St.; A. Zalneraitienė, 1009 Jackson St.; J. Gruzauskas, 2212 Mt. Vernon St.; P. Gričiūnas, 1415 S. 2nd St.; B. Tureikis, 143 Pierce St.

Linkime visiems tuojau pasveikti ir vėl kartu veikti.

Moterų Klubas.

čias, plačiai išmetęs rankas, ant jo griuvo sūnus ir motina. O maža mergaitė gulėjo, įsikibusi abiem kumšteliais į motinos sijaoną, slėpdama tarp jos drabužių savo veida.

PRANESIMAS

BALTIMORE, MD.

Lietuvių Sveikatinės Bendrovės direktoriai rengia saunų bankietę progą 29 metų sukaktuvių. Bankietas įvyks šeštadienį, 21 dieną spalio, savo svetainėje, 851 Hollins St. Pradžiai lygiai 7 val. vakare. Išangos tikietas \$3. Už jį bus duota skanių valgių ir tinkamų gėrimų. Geras orkestras gros įvairius šokus. Visus ir visas kviečiame atsilankyti. — Rengėjai. (199-200)

Matthew A.

BUYUS

(Buyauskas)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St. Newark 5, N. J.

Market 2-5172

CHARLES J. ROMAN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Ljudėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. Philadelphia, Pa. Tel. Poplar 4110

Stokite į Kontestą Gauti Laisvei Naujų Skaitytojų

Laisvės vėjus gavimui naujų skaitytojų prasidės su 1 diena spalio-Oct. ir tęsis iki 1 d. sausio-Jan., 1951 m.

KONTESTANTAMS YRA SKIRIAMOS PINIGAIS SEKAMOS DOVANOS:

1-ma \$75. 2-ra \$50. 3-čia \$35. 4-ta \$30. 5-ta \$25. 6-ta \$20. 7-ta \$15. 8-ta \$12. 9-ta \$10, ir 10-ta \$5.

Kiekvienam skaitytojui laišku yra išaiškinta techniniai vėjus vedimui reikalai. Prašome atidžiai persiskaityti laiška, kur nurodoma kaip yra vedamas vėjus gavimui. naujų skaitytojų ir kviečiame tuojau stoti į vėjus.

Jauskimės visi sau už būtiną pareigą platinėti dienraštį Laisvę, palaikyti jį kaip savo kolektyvų mokytoją ir vadą. Plintanti infliacija ir reakcijos siautėjimas mūsų šalyje labai smaugia mūsų dienraštį finansiniai. Visi turime kuom nors prisidėti prie finansinio sustiprinimo savo dienraščiui.

Gaunant nors 500 naujų skaitytojų šiame vajuje ir sukeliant aukomis tinkamą fondą dienraščiui palaikymui bus galima užtikrinti jo ateitį. Daugelis skaitytojų, atsinaujindami prenumeratą atsiumčia \$10, pabrėždami: \$7 už prenumeratą ir \$3 auką dienraščiui palaikymui. Tas yra puikus dalykas, kad išgalintieji patys savo iniciatyva užsimoka daugiau, negu nustatyta laikraščiui kaina. Jie padeda už žemesnę kainą gauti laikraštį žmonėms su skrumnomis įplaukomis.

Laisvės prenumerata \$7.00 metams ir \$3.75 pusei metų. Kanadoje \$8.00 metams ir \$4.50 pusei metų. Kitur užsieniuose \$9.00 metams.

Perkant money-orderius, pašto notas ar čekius apmokėjimui už Laisvės prenumeratą reikia rašyti tik LAISVĖ. Tiktai vieną žodį LAISVĖ. Nereikia dėti Daily ar Lithuanian Daily. Rašydami vėjus reikalais adresuokite:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Lietuvoje meldėmės kitaip

Lietuvoje bažnyčiose giedodavome: nuo bado, maro ugnies ir karo išgelbėk mus Viešpatie! Maldoms negelbėjus, iškilusio karo audros atblošk mane Amerikon. Bet čia lietuviškoje bažnyčioje atradau propagandą už karą. Tas man atrodė netoleruoti-na.

Tariau sau: gal tikrai lietuvi dvasiškai taip sugedo. Tad praėjusį sekmadienį nuvykau į katalikų katedron. Bet sv. Patricko katedroje kalbėjęs vyskupo pavaduotojas James H. Griffiths nepasmerkė nei vieno kurstytojo karui. Grabalio damasis neiškių frazių jis teigė, būk "tarptautinių figūrų melagingi pareiškimai" neprieidę Jungtinėms Tautoms išsaugoti pasauliui taiką.

Kaip jau visi žinome, UN dalyvauja intervencijoje Korėjon prieš tu tariamųjų "tarptautinių figūrų" ne "melagingą" bet teisingą reikalavimą taikos. Bet tas dvasiškis UN teisinio.

Kalba bažnyčioje buvo specifiskai taikyta 32 valstybių katalikams atstovams ar atstovybių stabo nariams Jungtinėse Tautose. O po to tie atstovai buvo pakviesti vizitui pas kardinolą Spellmaną, ten pasisemti daugiau politinio įkvėpimo. (Seni amerikoni man pasakojo, kad Spellmanas padėjo sulaužyti Kalvarijos kapinėse duobkasių streiką, kurį jie vedė už žmonišką atlyginimą.)

Argi nuostabu, kad mūsų žmonės nebeneri bažnycion eiti, kunigų klausyti. Tačiau nenorintieji bažnycion eiti ne visi išgali to atsakyti. Kada nors jie taps ekonominiai nepriklausomais, tuomet atspalaiduos ir nuo tų dvasiškių jiems uždėtų varžčių.

Naujas amerikonas.

Pasidavė du įtarti gemblerių agentais

Praėjusį pirmadienį tyrinėtojam gemblerystės ir policijos grafto pasidavė Charles Brudner ir Albert Tuller, newyorkiečiai. Juos kaltina, kad jiedu būvę gemblerystės agentais, abu veikdavę iš vieno, ir imdavę "betus" stambiomis sumomis — nuo \$30 iki \$10,000.

Prasidėjus ant gemblerių ablavoms, jie savo veiklą iš New Yorko būvę nusigabėję į Poughkeepsie.

Ezzard Charles, laimėjęs pasaulinio sunkiųjų kumštynių čempionato titulą, savo persirengimo kambarių džiaugiasi pergale.

Kviečia atžymėti Laisvės Statulos sukaktį

Ateinančio penktadienio vakarą, Lietuvių Kultūriniam Centre, rengiama prelekcija. Ji, kaip atrodo iš rengėjų atsiųsto Laisvės pranešimo, bus įdomi ir svarbi. Žymus svečias profesionalas sutikęs būti prelegentu. Pranešime sako:

Gerb. Lietuvi,

Prieš 66 metų prancūzų tauta padovanojo mūsų Jungtinėms Valstybėms reikšmingą dovaną, Laisvės Statulą. Nuo to laiko ji, tarsi motina, su žibintu rankoje pasitinka kiekvieną atvykstantį ar sugrįžtantį į New Yorko uostą.

Šį mėnesį visi iškilmingai minį Laisvės Statulos sukaktį. Neatsilikime ir mes, lietuviai.

Kokia tos statulos istorija ir reikšmė mūsų gyvenimui? Koks tas naujasis McCarran įstatymas ir kaip jis paliečia sveturgimius? Ar jis atitinka Laisvės Statulos idėjas?

Tuos ir kitus įstatymiskus teisinius klausimus atsakys advokatas I. Golobinas. Lietuvių Sveturgimiams Ginti Komiteto paprašytas, jis maloniai sutiko lietuviams patarnauti.

Prelekcija įvyks spalio 20-tos vakarą, 7:30 val., Liberty Auditorijos patalpose, 110th Street Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill, N. Y. Įėjimas nemokamas. RENGEJAI.

Virš šimtą policistų atleido ant pensijos

Policijos departamento pensijų taryba praėjusį pirmadienį vienu ypu atleido ant pensijos 111 policistų. Tarpe atleistųjų yra ir buvusių aukštųjų valdininkų. Jie visi pensijomis gaus pusę tiek, kiek gaudavo algos.

Įšimtis padaryta su buvusiu detektyvų viršininku William T. Whalen, kuris prašė daugiausia pensijos, trijų ketvirtadalių algos. Jis tą

Valdininkas apsirgo viešame posėdyje

Miesto Planavimo Komisijos viešame posėdyje apalpo, sudribo savo kedėje Jerry Finkelstein, tos komisijos pirmininkas. Jį nuvežė į ligoninę. Ištyrę, ligoninės ir jo privatiškas daktaras sakė, kad jo liga tik didis nuovargis.

Finkelstein, sakoma, asmeniškai prižiūrėjęs priuošiamąjį sekamiems metams miesto budžetą, veikliai talkina savo partijos kandidatams rinkimų kompanijoje. Ir šis posėdis buvo užtrukęs nuo 10 ryto iki 5 po pietų, be pertraukos, norėję pabaigti posėdį tą dieną. Iki to laiko, jau šimtas organizacijų atstovų ir atskirų asmenų buvo pasakę kalbas.

Tas dar kartą primena, jog nėra tokio darbo, kuriame žmogus kada nors nepavargtų.

Užsiregistravo 3,000 daktarų

Daktarų registravimui militariškai tarnybai paskelbta diena, spalio 16-tą, New York'e užsiregistravo 3,000 medicinos ir dentisterijos daktarų ir chirurgų.

Niekas neatrodė linksmas. Nes, jeigu būtų norėję eiti militariskon tarnybon, tą jie būtų galėję padaryti savanoriai, be drafto. Niekas nelaukė registracijos ir nelinki sau pašaukimo. Nėmažas skaičius jau buvo tarnavę paskiausia-me kare. Vos tik spėję įsikurti. Kol kas nustatyta pirmiausia šaukti, jei bus reikalingas, tuos, kurie dar netarnavę, taipgi ir tuos, kurie tarnavę, bet neišbuvę virš 21 mėnesio.

Ne vagystė, tiktai "paėmimas"

Edison viešbučio šeimininkas išsitarė, jog per mėnesį iš viešbučio išvažiuoja po 1,200 rankšluosčių. Juos įkainuoja po \$3.

Kadangi niekas nenori kiršinti svečių įskirtimų jų valizos jiems išėinant, tad ir dingimą reikmenų niekas neskaito vagyste. Tai "pasieimimas atmintinukų."

Kas už tuos išneštus daiktus užmoka?

Dalėlytę užmoka tas pats asmuo, kuris daiktą išneša. Vienok didžiumą nuostolio sumoka tas, kuris nieko jam nepriklausančio neliečia. Užmoka aukštomis naktynių kainomis.

Miestui vandens tiekimo viršininkas Carney prašė vis tebetaupyti vandenį. Jis sako, kad žmonės pastaruoju laiku tapo neatsargūs, suvartoja vandens daugiau, negu sunaudodavo vasaros dienomis.

Lankančių Slaugiu Sąjunga suteikė daug pagalbos

Vienieriais praėjusiais metais toji organizacija atlankė ligoninėse ir namuose daug ligonių, juos aptarnavo. Penkiose ligoninėse jos prižiūrėjo viso 749 lovas, 134 kūdikams lovytes. Tuo pat laikotarpiu atlankė namuose 22,504 ligonius.

Bendrai ligonines ir namuose įvykdė 167,995 vizitus. Visiting Nurses Association yra viena gavėjų paskyrų iš United Hospital Fund, kuriam rinkliava vykdoma kas metai.

Brooklynietis dentistas dr. Howard G. Holahan mirė nuo apdegimo ir pridusimo dūmais kilus gaisrui jo kambaryje. Apdegė jį gelbėjusių sesuo ir du gaisragesiai.

Motina sužalojo savo kūdikį

New York'e areštuota Mrs. Beulah Salvatore, 34 metų, kaltinimu, kad ji žvėriškai sužalojo savo dukrytę, keturių metų. Mengytė nugabenta į ligoninę. Tikimasi, kad ji pasveiks.

Parėjęs iš darbo, jos tėvas Oscar atradęs dukrytę sudaužytą ir subraižytą, veik be sąmonės, nubėgė ją nešinas į artimiausią ligoninę. Ten daktarams apžiūrėjus, ji perkelta kiton. Dabar pradėjo apklausinėti motiną. Ji aiškino, kad dukrytė nukritusi subvėję laiptais. Tačiau 'X' spindulių paveikslai parodė, jog mergytės kūnas išvağotas vienodomis vagomis, su nagais. Tuomet motiną areštavo.

New York'e susidėjęs francūzė aktorė Denise Darcel su turtingu nejudomo turto savininku Peter Crosby.

Rockway Playland savininkai planuoja išleisti \$200,000 pagerinimams ir pagražinimams.

Dr. M. Maisel

Stalgios ir Išsienėjusios Vyrų ir Moterų Ligos Odos Ligos, Bendras Nušilimas, Inkstai ir Plaukai, Reumatizmas, Kraujo ir Sluogumo Tyrimas, Ištyrimas \$3.00.
107 East 17th Street, (arti 4th Ave.—Union Square) New York City.
VALANDOS:
Kasdien 10:00—1:00, 4:00—7:00, Sekmd. 11:00 A. M. iki 1:00 P. M.

Dr. A. Petrika

DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

REPUBLIC BAR & GRILL

Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasiūnekučiuoti, užkasti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION
Telefonas EVergreen 4-8969

Metropolitan prašalins iš namų 500 šeimų

Peter Cooper Village ir Stuyvesant Town projektuose nuomojančių būta asmenų grupė kreipėsi teishan prašyti, kad neleistų firmai nuoty atimti būta. Skunde sako, kad tokių, kurie nuzymėti nebeatmaujinti nuomos kontraktus (leases), randasi 500.

Vyriausiai nuzymėti nebeatmaujinti kontraktų tie, kurie kovojo panaikinti diskriminaciją ir atsiekė šokių tokių laimėjimų. Jau kelias negrų šeimas firma įleido gyventi projekte, bet už tai kerštąja kovojusiems, sako trendauninkai.

Sekama drafto kvota

Parentamosios tarnybos direktorius Candler Cobb jau paskelbė gruodžio mėnesį turimų gauti karinēn tarnybon vyrų kvota. New York'e pajims 2,526 vyrus. Į tą skaičių neįeina savanoriai.

Kvotos bile kada gali būti pakeistos—padidintos ar pamažintos pagal valdininkų nuožūrą. Žmonės kalba, kad tas daug priklausys nuo rinkimų — jei laimės karo šalininkų partijų kandidatai, bus smarkiau ruošiamasi į pasaulinį karą, padidės ir drafto kvotos. O jei laimės taikos šalininkai, tie priklausys karą ruošiančiųjų ranką, neberekės nei drafto. T-as.

"Jaunos poros pradėjo 'boom' smagiose Long Island kapinėse"

Taip ir paskelbė kapinių savininkė firma komerciniame New York'o laikraštyje Daily News spalio 16-tos laidoje.

Tai nepaprastai simbolinga laikams!

Jaunos poros, sako skelbimas, taip susidomėjusios savo "ateitimi" kapuose, jog parėdavimai lotų pasilaidojimui "smagiose" Long Island kapinėse dauginasi, kaip ant mielių.

RANDA VOJIMAI

Pasirandavoja 5 kambariai. Be garo. \$24 į mėnesį. Ridgewood. Eiga užsidaujama veteranai arba šeima su nedaug vaikų. GL. 2-3073. L. Astraus.

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Geras Patyrę Barberiai

EGZAMINUOJAM AKIS RASOME RECEPTUS DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristai
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8842

GERIAUSIS
INSURANCE
OR REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON

111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.

Telefonai:
Virginia 9-0842 ir
Virginia 7-4111

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Seimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

Help Wanted Agency Tel. Plaza 7-2896
HELP WANTED—FEMALE

Reikalinga slaugi; registruotos ir praktikos; taipgi reikalinga ir slaugi; pagalbininkės. Ocean Parkway Nursing Home, 1326 Ocean Parkway, Brooklyn. ES. 5-7137. (198-200)

Proga jaunai merginai, kuriai reikia geru namų — daktaro ofisas, guolis vietoje, longvas namų darbas, nereikia valgių gaminti, nėra skalbinių, mylinti vaikus. Tlvoli 2-1917. (198-200)

Namų darbininkė, priežiūrai vaikūcio (berniuko 2 metų), atskiras kambarys, guolis vietoje, mažai 4 kambarių apartamentas, longvas aptarnavimas. Sautke pirmadienį AS. 8-6242.

Namų darbininkė, nauji namai, linksmas darbas, mylinti vaikus, guolis vietoje, geras alga, patyrimo palūidijimai. JA. 3-0520. (199-203)

Namų darbininkė. Nuosavas kambarys. Maža šeima. Palūidijimai. \$100 į mėnesį. LU. 3-2574. (199-201)

Namų darbininkė. Patyrusi. Geri namai. Vienas kūdikis. Guolis vietoje. Nuosavas kambarys ir vana. Vėliausi palūidijimai reikalingi. TR. 7-6192.

HELP WANTED—MALE

VYRAI
Su Patyrimu Erie Mechanisko ir Abelo Darbo Naudojant Plieną Priprate Erie Pečias Karščio. Tel. No. Chickerling 4-6604. MAREMONT AUTOMOTIVE PRODUCTS
530 W. 28th St., N. Y. C. (197-199)

KRAUSTYTOJAI
Emil A. Lange, Sandėliai ir Perkraustymas. Perkraustom lokaliniai ir tolimai kelionei. 25 metų mandagaus ir pasitikimo patyrimo. 355 E. 156th St., Bronx, N. Y. ME. 5-9196. (191-198)

tėvus.
Bernice sako esanti laiminga. Jos ant greitųjų susirastas vyras nesąs nepažįstamas. Jiedu abu dirbę ilgą laiką Ballantine bravarnės firmoje — jinais stenografe, j transportacijos formanu, tik tai vienas kuris ar abu nebuvo pagalvoję apie reikalą skubėti vestis kol nepagrąsino pavojus juos išskirti. Tad vieton atsiveikinti išėinant iš darbo, jiedu susitarė pabėgti ir apsviesti. N. N-tė.

PEIST LANE
DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.

Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiams reikmenys, įvairūs daiktai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.

Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233